

Forskning møder offentligheden i Fiolstræde

Efter genåbningen i 2023 er Universitetsbiblioteket i Fiolstræde blevet en scene for forskningsformidling, samtale og vidensdeling, der rækker ud over de akademiske miljøer og omfatter opera, udstillinger og podcasts

□ **Christian Hagen Thomasen**, Universitetsbiblioteket i Fiolstræde, Københavns Universitetsbibliotek/Det Kgl. Bibliotek

Universitetsbiblioteket i Fiolstræde blev indviet i 1861 som Danmarks første nybyggede universitetsbibliotek. Bygningen blev skabt af arkitekt Johan Daniel Herholdt som et monument over viden, forskning og oplysning – et fysisk sted, hvor universitetets viden kunne samles og stilles til rådighed for forskere og studerende. Bøgerne i biblioteket indgår fortsat i Det Kgl. Biblioteks samling, men derudover er fokus rettet ud mod offentligheden og den offentlige samtale. Universitetsbiblioteket i Fiolstræde er et forskningsformidlende kulturhus med ambition om at gøre den fremmeste forskning fra Københavns Universitet vedkommende og værdifuld for en bredere målgruppe end de akademiske miljøer.

Herholdts bibliotekssal i to etager med støbejernskonstruktioner og dekorative detaljer inspireret af norditalienske katedraler, gotiske monumenter og Crystal Palace i London var skaleret med rigelig plads, så den kunne indeholde alverdens viden mange år ud i fremtiden. Denne ambition blev dog hurtigt overhalet af virkeligheden.

Selv om man indsatte langt flere reoler, end Herholdt oprindeligt havde tænkt sig, var biblioteket allerede omkring 1900 blevet for lille. Det blev blandt andet nødvendigt at opføre det moderne 'højhus' af en biblioteksbygning, vi i dag kender som Københavns Universitetsbibliotek Nørre Campus fra 1937.

Også de ændrede behov til et biblioteksrum gjorde, at man i 2009 flyttede biblioteksrummet ud, og bygningen stod herefter over for spørgsmålet om, hvilken rolle et historisk forskningsbiblioteksrum overhalet af virkeligheden kan spille i dag.

Nyt formål til en gammel bygning

Med genåbningen i 2023 har man derfor forsøgt sig med det nye formål som et offentligt mødested, hvor Københavns Universitet møder omverdenen og omvendt. Den traditionelle adgang til forskningsmaterialer udgør nu et bagtæppe til en scene for forskningsformidling, samtale og vidensdeling, der rækker ud over de akademiske miljøer.

Det gælder blandt andet samtalerien Verden Forsøgt Forklaret, hvor forskere fra Københavns Universitet hver uge diskuterer aktuelle emner såsom teknologi, demokrati, klima og psykiatri foran 100 interesserede publikummer. Arrangementerne udkommer også som en podcast, der p.t. er i top-3 over videnskabspodcasts i Danmark.

Eller Morgenstund, der er en opløftende start på dagen med 45 minutters friskbrygget foredrag serveret med kaffe og en bolle med

→ 'Public Bust Retirement Index' af kunstnerduoen benandsebastian. Buster fra KU's samling var opsat som tilskuere til et tribunal, og duoen gennemførte en performance, hvor forskere fra KU baseret på en række kriterier vurderede, hvilke buster, der skulle pensioneres. Foto: I do art Agency

10. 02. H. Veingaard (1877-1978) Ekonomist, statističar

10. 02b. P.V.A. Pouch (1850-1887) Vostanik

ost. Her slås dørene op tidligere end normalt, og forskerne får tid til at udfolde nye forståelser af vores komplekse og forunderlige verden, inden tilhørerne fortsætter deres pendlertur til arbejde.

Der afholdes også udstillinger såsom RECAST, der i anledning af 150-året for kvinders adgang til højere uddannelsesinstitutioner brugte universitetets egne monumenter og historiske samlinger som afsæt for 12 nye samtidskunstværker og diskussioner om repræsentation, køn og institutionel hukommelse i krydsfeltet mellem forskning, kunst og offentlig debat. I de tre måneder, udstillingen varede i efteråret 2025, var mere end 17.000 besøgende forbi.

Forskningsformidling og opera

Til august træder stedet nye stier, når forskningsformidling flettes sammen med en ny-skrevet opera – *Den stærkes ret, den svages pligt* – der vises som en del af Copenhagen Opera Festival. Forestillingen er inspireret af professor i nordiske sprogstudier Annette Lassens forskning i og oversættelse af islandske sagaer og er dermed et kulturelt eksempel på,

“ I 2025 havde Universitetsbiblioteket i Fiolstræde mere end 60.000 besøgende, og der er planlagt omtrent 120 arrangementer for 2026

hvordan forsknings-impact kan tage form. I løbet af de syv opførelser af operaen indgår endvidere taler om magt og afmagt. Planen er at lade disse taler være forskningsbaserede oplæg holdt af forskere fra Københavns Universitet.

Fælles for aktiviteterne på Universitetsbiblioteket i Fiolstræde er en eksplorativ tilgang til at skabe refleksion, nysgerrighed og samtale – ikke ulig Herholdts oprindelige ambitioner med bygningen. Nu er de blot suppleret med redskaber fra kultur- og oplevelsesindustrien, som gør, at universitetsbibliotekets

Har du en idé eller et bidrag til REVY?

REVY er magasinet, hvor du kan komme til orde, og der er rigtig mange måder, du kan bidrage på:

- Er du i gang med en spændende undersøgelse? Eller er din kollega? Så vil vi meget gerne høre om det.
- Du er meget velkommen til at skrive selv. Vi er gerne fødselshjælpere, og husk, at en artikel ikke behøver være en minutios gennemgang af undersøgelsen eller emnet fra A til Z. Det kan sagtens være et resumé eller et kortere fokus på en interessant vinkel.
- Har du læst en bog eller en artikel, som havde en interessant pointe, der fortjener at blive delt med DFFU's medlemmer?
- Er der noget af DFFU's arbejde, som du gerne vil vide mere om? Det kunne for eksempel være de seks fora, som vi har fokus på i dette nummer.

- Har du set et sjovt eller interessant opslag under #biblioteksblik?
- Har din arbejdsplads gjort noget, som du tænker, andre kunne lære af eller have lyst til at høre lidt om?
- Har du fået en ny kollega, som skal med i Navnenyt?

Vi er altid på udkig efter idéer og artikelforslag eller blot indfald, overvejelser og strøtanker, så hvis du sidder med nogen af disse, så skriv endelig til hhr@dfdf.dk – også selv om du er i tvivl om, hvorvidt din idé passer ind, eller hvis du blot vil starte med at høre lidt mere om, hvordan du eventuelt kan bidrage.

REVY-redaktionen

indsats for forskningsformidling rettes endnu mere direkte mod offentligheden. Og med stor succes: I 2025 havde Universitetsbiblioteket i Fiolstræde mere end 60.000 besøgende, og der er planlagt omtrent 120 arrangementer for 2026. I juni måned gælder det blandt andet Verden forsøgt forklaret-arrangementerne om torsdagen:

4. juni, hvor etnolog Aske Juul Lassen diskuterer stereotyper om alderdom med forfatter Hanne-Vibeke Holst.

11. juni med en samtale om moralfilosofien bag at kunne tale om sine følelser mellem forfatter Anders Haahr Rasmussen og filosof Ditte Marie Munch-Jurisic.

18. juni sætter professor i medicin Oluf Borbye Pedersen, der har opfundet den populære grønne energigrød, os ind i tarmenes mikrobiomer i samtale med journalist Mikkel Fønsskov.

i Et unikt bygningsværk

Universitetsbiblioteket i Fiolstræde er et helt unikt bygningsværk i det københavnske bybillede. Som nabo til Vor Frue Kirke og som en del af Universitetsfirkanten har biblioteket en central placering.

Bygningen stod færdig i 1861 og var et resultat af en af Danmarks allerførste arkitektkonkurrencer. Vinderen blev den 38-årige arkitekt Johan Daniel Herholdt.

Biblioteket var oprindeligt beregnet til at kunne rumme cirka 300.000 bind, og man har formentlig ment, at man dermed var sikret langt ud i fremtiden. Men allerede inden år 1900 var det blevet for lille, på trods af at man rykkede langt flere reoler ind, end Herholdt havde tænkt sig.

I 1996-97 blev biblioteksbygningen i Fiolstræde underkastet en gennemgribende restaurering, men allerede i 2009 blev den gamle bygning alligevel for utilstrækkelig. Pladsen blev atter for trang og besværlig for både biblioteksmedarbejdere og for lånerne, og resultatet blev blandt andet, at biblioteksfunktionen rykkede til andre lokationer.

Den 3. oktober 2023 genåbnede Københavns Universitetsbibliotek Fiolstræde så med et nyt formål: Johan Daniel Herholdts bygning skulle være et samlingspunkt, et sted for formidling og vidensdeling og et sted, hvor Københavns Universitet kunne møde omverdenen og omvendt.

↑ Bemærk busten i midten. I anledning af 150-året for kvinders adgang til universitetet genfortolkede en række samtidskunstnere busteformatet. Foto: I do art Agency